

Sîntem efectiv contemporarii timpului nostru, sîntem profund integrați și atașați de actualitatea epocii în care trăim, avem datoria și obligația să consolidăm tot mai mult această largă platformă de înflorire artistică.

Silvia Ghelan

ACEST DREPT ȘI ACEASTĂ DATORIE

A intrat în tradiția noastră ca documentele de partid să prilejuiască un cuprinzător efort de analiză, în care se angajează întreaga forță activă a societății. Raportul Comitetului Central, lucrările și hotărârile Congresului — reprezintă un astfel de moment de bilanț și mobilizare de energii.

În perioada care a trecut de la cel de-al IX-lea Congres, viața societății românești s-a caracterizat în toate domeniile printr-o dezvoltare a gândirii creatoare. Aceasta s-a răsfrînt înviorător și în teatru: orizontul mai larg al dramaturgiei mondiale, efervescența în creația de spectacol, contactul, într-un ritm mult mai firesc, cu preocupările artiștilor de pe alte meridiane ale lumii — toate acestea nu reprezintă succese în sine, ci modul specific al teatrului de a se integra într-o viață socială vibrantă, bogată, în continuă transformare. Artă scenei românești și-a cucerit, prin reprezentanți de frunte ai ei, un loc de cinste în lume: este contribuția artiștilor la strădania întregului popor de a se înfățișa competitiv pe arena mondială.

Pornind mai departe de la acest nivel, Congresul partidului ne trasează în continuare calea; indicațiile privind misiunea noastră sînt esențiale. Este vorba despre locul și răspunderea intelectualului, creatorului, în complexa viață spirituală a unui popor ce are de îndeplinit un copleșitor program de sarcini. Misiunea noastră nu se rezumă la a construi spectacole, ci vizează mult mai sus: a modela chipul societății în istorie, a crea valori rezistente în care să se poată recunoaște problemele, speranțele și dramele epocii. În acest sens, existăm nu numai cu prezența materială în actul de artă, ci sîntem implicați în fiecare gest al contemporanilor noștri: cultura este reflex și esență a civilizației, ea creează și exprimă totodată spiritualitatea unui popor. Atașamentul omenirii față de splendorile artei eline, de pildă, nu se adresează numai operelor ca atare, ci poate în primul rînd capacității lor de a cuprinde, în echilibrul lor unic, întreaga lume pe care o exprimă. Iată, de fapt, năzuința oricărui artist, din orice timp și colț al lumii: să-și ridice creația pe pragul de pe care ea devine expresie necesară a existenței sociale.

Poate că lucrul acesta nu se manifestă nicăieri mai sensibil decît în teatru. Iar teatrele mici, din orașele de provincie, au o condiție specială: legătura noastră cu spectatorul e mai simplă, mai directă, intervenția spectacolului în viață nu se filtrează printr-o multitudine de „sfere de influență”. În această relație sîntem datori cu

Kovacs Gyorgy (Profesorul Mamlock) și Lohinszky Lorand (Dr. Seidel) în „Profesorul Mamlock” de Fr. Wolf, regia Kovacs Gyorgy (Teatrul de Stat din Tg. Mureș, secția maghiară)

spirituală, pe care o oferim omului muncitor, la nivelul de abnegație și eficiență cu care el participă la construcția socială, în același spirit al realizării la potențialul maxim de talent și experiență cu care se muncește în toate domeniile. Spiritul în care au fost elaborate documentele Congresului al X-lea reafirmă și pentru noi acest drept și această datorie.

Lohinszky Lorand

RĂSPUNDEREA ȘI DEMNITATEA NOASTRĂ

Cred că una din principalele noțiuni asupra căreia ultimii noștri ani de activitate profesională au impus o limpezire și o aprofundare de sens e aceea de *artist angajat*. O vreme, o bună bucată de vreme, de fapt, noțiunile de artă angajată și de artist angajat au fost înțelese unilaterale, privind în exclusivitate latura îngust-politică a fenomenului. În virtutea unei asemenea angajări limitate am acceptat — și au fost acceptate — roluri de slabă factură artistică, neaprofundate, nefinisate, piese superficiale sau false al căror singur merit, precum bine știm, consta de obicei în tratarea seacă, schematică, tehnicistă a unei anumite teme sociale sau economice la ordinea zilei. În virtutea unei asemenea „angajări” am pregătit și am participat la pregătirea unor spectacole circumstanțiale, declarative, de serviciu, de a căror tristă faimă dorim să uităm pentru totdeauna. Meritul, câștigul incontestabil al prefacerilor calitative care au caracterizat și caracterizează ultimii noștri ani de activitate artistică-teatrală este — cred eu — tocmai acela că reabilitează noțiunea, o redă conținutului ei real, autentic, singurul valabil și eficient. A fi angajat, în artă, nu înseamnă a reduce adeziunea ta la o singură latură a funcției artistice, ci a o împlini, ținând seama de complexul de elemente, de „solicități” etice, ideologice, estetice ce-o configurează. *Angajarea înseamnă conjugarea perfectă, la cel mai înalt spirit de exigență, a conștiinței civice a artistului cu gradul de profesionalizare impus de epoca sa.*

A sluji o piesă, un rol, numai pentru valoarea lor tematică nu mi se mai pare de aceea cu adevărat un act de angajare; ba, aș spune că a accepta un asemenea rol superficial, lipsit de o efectivă substanță umană care să-l justifice, mi se pare un act lipsit de răspundere, străin de marile sensuri ale angajării. Tot așa, și demersul întruchipării artistice a unui personaj, fără a ține seama de rigorile etice și tehnice ale profesiei, mi se înfațșează îndepărtat, dacă nu de-a dreptul contrar unui act de angajare.

Arta noastră a sporit în complexitate, eficacitatea ei e mai subtilă și mai penetrantă; responsabilitatea celor ce o practicăm e mai mare, răspunde unei exigențe mult sporite. Ne adresăm oamenilor care ne privesc și ne ascultă, cu adevărul ființei noastre, dar și cu aspirația perfecțiunii ei. Nu pentru a-i dădăci, ci pentru a-i mișca; pentru a-i înălța, tulburându-i, spre zonele inedibile ale creației, pentru a-i face să ardă www.cimsc.ro

În Cioclteu din „Îndrăzneala” de Gh. Vlad, regia Mihai Dimiu (Teatrul „De-lavrancea”)

